

Verge dels procuradors

Des del descobriment d'aquesta taula l'any 1899 per part de Francesc Mestre i Noé i Teodor González, reutilitzada com a simple porta a l'antiga casa de la ciutat de Tortosa, aquesta obra pictòrica ha estat motiu de discussió entre els especialistes a l'hora d'intentar esbrinar-ne l'autoria i el moment en què fou realitzada davant la manca absoluta de dades documentals concretes. Des de fa un temps, s'ha descartat la teoria que relacionava aquesta taula amb el retaule que hi havia a la capella de la casa de la ciutat, la part pictòrica del qual fou contractada pel pintor Joan Desi l'any 1599. Algunes restes arquitectòniques d'aquest antic retaule es presenten a la mateixa sala del Museu.

Però, si bé podem dubtar seriosament que ens trobem davant

una obra sorgida de les mans de Joan Desi i Quisals l'any 1599, també creiem que la hipòtesi que relaciona aquesta peça amb els fets esdevinguts a la ciutat de Tortosa l'any 1640, a l'inici de la Guerra dels Segadors, també s'ha de posar en entredit si atenem a la vestimenta que presenten els quatre procuradors de la part baixa de la taula, els quals van vestits amb una gorguera al coll, element del vestit masculí que fou formalment prohibit a principis de la dècada dels 20 del segle XVII.

Davant això, i tenint present el fet que, necessàriament, l'obra degué ser pintada entre el 1585, quan s'establí en quatre el nombre de procuradors (la màxima autoritat del municipi de Tortosa) i el 1620, quan es van prohibir les gorgueres, proposem la hipòtesi que

l'obra degué ser pintada pels volts de l'any 1616. Durant els primers

mesos d'aquell any, les lluites entre els bàndols dels nyerros i cadells van arribar al seu punt màxim a Tortosa i el virrei va intervenir-hi dràsticament tot destituïnt i empresonant dos dels procuradors i restringint durant mesos el seu poder polític. Davant aquest atac extern a les classes dirigents de la ciutat, pren tot el sentit la inscripció bíblica que hi ha baix de la Mare

de Déu, que parla de la força que tindran (els procuradors) envers els seus adversaris.

Com a curiositat, podem dir que la representació de la vestimenta que porten els procuradors de la part baixa de la taula va servir per confeccionar el vestit d'època que porten l'alcalde i els regidors del municipi de Tortosa durant la coneguda Festa del Renaixement.

Joan-Hilari Muñoz

**Època moderna (primer quart del segle XVII).
Pintura a l'oli sobre taula.**

Antiga casa de la ciutat de Tortosa.

Dimensions: 139,5 cm x 85,5 cm.

Núm. inventari: 55.

Per saber-ne més:

MUÑOZ, J.H. *El*

bandolerisme i les bandositats al Barroc: una visió de conjunt, *Història de les Terres de l'Ebre*. Vol. III. Història Moderna. Tortosa, 2011.

VIDAL, J.: *"La Verge dels procuradors, un altre element de la contrarevolta"*, *Recerca*, 5.